Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я

Н А Р О Д Н О С Ъ Б Р А Н И Е

Проект

З А К О Н

за трудовата миграция и трудовата мобилност

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Този закон урежда обществените отношения:

1. при регулирането на достъпа до българския пазар на труда на работници - чужденци от трети държави, включително извършването на дейност на свободна практика;

2. при осъществяване правото на свободно движение в Република България на работници - граждани на друга държава - членка на Европейския съюз (ЕС), държава - страна по Споразумението за Европейско икономическо пространство (ЕИП), или на Конфедерация Швейцария;

3. за заетостта на български граждани при свободното им движение в рамките на ЕС/ЕИП;

4. при двустранното регулиране на заетостта с трети държави - както на български граждани на тяхна територия, така и на техни граждани в Република България.

(2) Условията и редът, при които работниците - чужденци от трети държави, и членовете на техните семейства, включително членовете на семейство на български граждани, могат да влизат, да пребивават и да напускат Република България се определят със Закона за чужденците в Република България.

(3) Условията и редът, при които гражданите на други държави - членки на Европейския съюз, и членовете на техните семейства, както и гражданите на държави - страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, и на Конфедерация Швейцария и членовете на техните семейства влизат, пребивават и напускат Република България, се определят със Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства.

Чл. 2. При осъществяване на правата и задълженията по този закон не се допускат пряка или непряка дискриминация, привилегии или ограничения, основани на народност, произход, етническа принадлежност, лично положение, пол, сексуална ориентация, раса, възраст, политически и религиозни убеждения, членуване в синдикални и други обществени организации и

движения, семейно, обществено и материално положение и наличие на психически и физически увреждания.

Чл. 3. (1) Политиката по свободно движение на работници, трудовата миграция и интеграцията на чужденци се осъществява в сътрудничество и след консултации с представителните на национално равнище организации на работодателите и на работниците и служителите и с представители и на други юридически лица с нестопанска цел, определени за извършване на обществено полезна дейност съгласно чл. 38, ал. 1 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

(2) Министърът на труда и социалната политика след консултации със социалните партньори и по препоръка на Националния съвет по трудова миграция и трудова мобилност може да наложи ограничения на достъпа на работници - чужденци от трети държави, до пазара на труда, включително на висококвалифицираните и на лицата, извършващи дейност на свободна практика, съобразно състоянието, развитието и обществените интереси на пазара на труда.

Чл. 4. (1) Сътрудничеството и консултациите по чл. 3 се осъществяват от Националния съвет по трудова миграция и трудова мобилност към министъра на труда и социалната политика.

(2) Националният съвет по трудова миграция и трудова мобилност се състои от представители на паритетен принцип на представителните организации на работодателите и на работниците и служителите на национално равнище, от представители на министерства, агенции, комисии, както и на органите за местно самоуправление.

(3) По компетентност, в състава на съвета по ал. 2 могат да бъдат канени за участие и представители на международни организации и юридически лица с нестопанска цел, извършващи дейности в областта на трудовата миграция, трудовата мобилност и интеграцията на чужденци.

(4) Председател на Националния съвет по трудова миграция и трудова мобилност е министърът на труда и социалната политика.

(5) Организацията и дейността на Националния съвет по трудова миграция и трудова мобилност се уреждат с правилника за прилагане на този закон.

Глава втора

ТРУДОВА МИГРАЦИЯ ОТ ТРЕТИ ДЪРЖАВИ

Раздел I

Общи разпоредби

Чл. 5. (1) На чужденец - гражданин на трета държава, се разрешава достъп до българския пазар на труда, когато:

1. има трудов договор с местен работодател;

2. е командирован или е изпратен в рамките на предоставяне на услуги на територията на Република България;

3. е преместен по вътрешнокорпоративен трансфер;

4. извършва дейност на свободна практика.

(2) Условията и редът за допускане на командировани или изпратени работници и служители от трети държави в Република България в рамките на предоставяне на услуги се определят с наредба на Министерския съвет.

(3) При кандидатстването за първоначален достъп до пазара на труда, както и за достъп след максималния срок за продължаването му чужденецът пребивава извън територията на Република България.

Чл. 6. Трудовите и осигурителните отношения на работниците - чужденци от трети държави, наемани от местни работодатели, както и на извършващите дейност на свободна практика се уреждат при условията и по реда на българското трудово и осигурително законодателство.

Чл. 7. (1) Достъп до пазара на труда на работници - чужденци от трети държави, се разрешава за заемането на длъжности, за които по закон не се изисква българско гражданство:

1. съобразно състоянието, развитието и обществените интереси на българския пазар на труда след проведено от работодателя предварително проучване на пазара на труда;

2. при условие че в предходните 12 месеца общият брой на работещите за местния работодател чужденци не надвишава 10 на сто от средносписъчната численост на наетите по трудово правоотношение български граждани, граждани на други държави - членки на Европейския съюз, на държави - страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, и на Конфедерация Швейцария и лицата по чл. 9, ал. 1, т. 2-6;

3. когато предлаганите условия на труд и заплащане не са по-неблагоприятни от условията за българските граждани за съответната категория труд;

4. когато чужденецът притежава специализирани знания, умения и професионален опит, необходими за съответната длъжност.

(2) Работниците - чужденци от трета държава, с разрешен достъп до пазара на труда могат да работят по трудово правоотношение или като командировани в рамките на предоставяне на услуги на територията на Република България -

само за конкретното юридическо или физическо лице, и за посочените в разрешението, издадено от компетентните органи, място, длъжност и срок на работа.

(3) За разрешаване на достъп до пазара на труда на работници - чужденци от трети държави, по ал. 1 изпълнителният директор на Агенцията по заетостта издава писмено решение в 30-дневен срок от подаване на заявлението.

(4) Продължителността на разрешения достъп до пазара на труда по ал. 1 е за срока на договора с местния работодател, но за не повече от 12 месеца.

(5) Срокът на решението по ал. 3 може да бъде продължен, когато условията за първоначалното му издаване не са променени.

(6) Агенцията по заетостта осигурява информация относно всички документи, необходими за подаването на заявление за издаване на решението по ал. 3, включително за произтичащите от него права и задължения за работника - чужденец от трета държава.

(7) Документите, необходими за издаване на решението по ал. 3, се подават от работодателя в Агенция по заетостта.

(8) За издаване или продължаване на срока на решението по ал. 3 работодателят внася такса в размер 400 лв.

(9) Условията и редът за упражняване на регулирана професия в Република България от чужденци - граждани на трети държави, по трудово правоотношение или като самостоятелно заети лица се уреждат съгласно Закона за признаване на професионални квалификации.

(10) Условията и редът за издаване, продължаване, отказ или отмяна на решението по ал. 3, както и условията за провеждане на проучването по ал. 1, т. 1 се определят с правилника за прилагане на този закон.

(11) Условията и редът за издаване, подновяване, отказ и отнемане на разрешенията за пребиваване и работа се определят с Правилника за прилагане на Закона за чужденците в Република България, приет с Постановление № 179 на Министерския съвет от 2011 г. (обн., ДВ, бр. 51 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 41, 62 и 110 от 2013 г., бр. 60 и 61 от 2014 г. и бр. 40 и 57 от 2015 г.).

Чл. 8. (1) Не се дава решение за достъп до пазара на труда на работници - чужденци от трети държави, които:

1. имат виза за краткосрочно пребиваване в Република България;

2. имат разрешение за продължително пребиваване в Република България на основание чл. 24, ал. 1, т. 2, 6-8, 10,

14, 16, 19 и 20 и чл. 24в от Закона за чужденците в Република България.

(2) Право на достъп до пазара на труда могат да получат работници - чужденци от трети държави, които законно пребивават на територията на Република България на основание извън посочените в ал. 1, когато те са:

1. лица от български произход – до получаване на разрешение за постоянно пребиваване;

2. лица, работили в предходен преди подаване на искането за достъп до пазара на труда период при условията на международен договор, по който Република България е страна;

3. лица, работили без разрешение за работа при условията на чл. 9, ал. 3 - при продължаване на заетостта над 3 месеца;

4. членове на семейство на продължително пребиваващ в Република България чужденец - гражданин на трета държава.

Чл. 9. (1) Не се изисква разрешаване по чл. 7, ал. 1 за работници - чужденци от трети държави:

1. посочени в чл. 88 от Кодекса на търговското корабоплаване;

2. с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България и членовете на техните семейства;

3. с предоставено право на убежище или с предоставена международна закрила в Република България (статут на бежанец или хуманитарен статут) по реда на Закона за убежището и бежанците;

4. за които това е предвидено в международен договор, по който Република България е страна;

5. които са членове на семейство на български граждани;

6. които са членове на семейство на граждани на държава - членка на Европейския съюз, на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария, които по силата на сключени международни договори с Европейския съюз имат право на свободно движение;

7. които са акредитирани като членове на чуждестранни дипломатически, консулски и търговски представителства, както и на представителства на международни организации в Република България;

8. официално акредитирани в Република България кореспонденти на чуждестранни средства за масово осведомяване;

9. ползващи се с правата по чл. 29, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците;

10. търсещи убежище или международна закрила – за трудова дейност, организирана в центровете на Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет;

11. ползващи се с правата по чл. 44а, ал. 4 от Закона за чужденците в Република България – до осъществяване на експулсирането.

(2) Заетостта на членовете на семейства по ал. 1, т. 2, 5 и 6, както и на лицата по ал. 1, т. 9 и 11 се декларира по реда на правилника за прилагане на този закон.

(3) Работник - чужденец от трета държава, командирован в Република България от чуждестранния му работодател за срок до 3 месеца в рамките на 12 месеца, може да изпълнява конкретни задачи без разрешение за работа въз основа на еднократна регистрация в Агенцията по заетостта в случаите, определени с правилника за прилагане на този закон.

(4) Работник - чужденец от трета държава, командирован в Република България от чуждестранния му работодател за срок до 6 месеца в рамките на 12 месеца, може да изпълнява конкретни задачи, свързани с контрола и координацията по изпълнението на договор за туристически услуги между чуждестранен туроператор и български туроператор или хотелиер, без разрешение за работа, въз основа на еднократна регистрация в Агенцията по заетостта.

(5) Условията и редът за регистрация по ал. 3 и 4 се уреждат с правилника за прилагане на този закон.

Чл. 10. (1) В 7-дневен срок от датата на действителното започване на работа на чужденеца работодателят уведомява за това Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда".

(2) При наемане на работа или при приемане на работник - чужденец от трета държава, работодателят изисква от него да представи валиден документ за пребиваване, нотариално заверено копие от който съхранява за срока на наемането или приемането.

(3) Условията по ал. 2 се изпълняват и по отношение на командированите работници и служители от трети държави от местното лице, което ги е приело.

(4) При предсрочно прекратяване на трудовото правоотношение на работника - чужденец от трета държава, или на командировката в рамките на предоставяне на услуги работодателят или лицето, приело работника - чужденец, уведомява писмено Агенцията по заетостта в 3-дневен срок от датата на прекратяване на заетостта.

Чл. 11. (1) Изпълнителният директор на Агенцията по заетостта отказва да издаде решението по чл. 7, ал. 3, когато:

1. не са спазени разпоредбите на чл. 7, ал. 1 и 7 и в случаите по чл. 8, ал. 1;

2. не са спазени определените с правилника за прилагане на този закон процедури;

3. работодателят има влязло в сила наказателно постановление в предходен двугодишен период за ползване труда на чужденец без право на достъп до пазара на труда или за наемане на незаконно пребиваващ чужденец;

4. работодателят през последните 3 месеца по своя инициатива е освободил от работа български граждани, граждани на държава - членка на Европейския съюз, или на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария, чужденци - граждани на трети държави, с разрешено дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България или чужденци - граждани на трети държави, с приравнени на техните права по чл. 9, ал. 1, т. 2-6, които биха могли да бъдат наети на работното място, за което се иска наемането на работник - чужденец от трета държава;

5. са налице основания по чл. 10 от Закона за чужденците в Република България;

6. работодателят в предходната една година преди подаване на искането за даване на решение по чл. 7, ал. 3 има влязло в сила наказателно постановление по чл. 70, ал. 1;

7. работодателят е подал уведомление в Агенцията по заетостта за масово уволнение на работници и служители от същите категории, професия и квалификационно ниво, за които желае да назначи работници - чужденци от трети държави, в предходните шест месеца преди внасянето на искането за даване на решение по чл. 7, ал. 3;

8. работодателят има парични задължения по смисъла на чл. 162, ал. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, установени с влязъл в сила акт на компетентен орган, освен ако е допуснато разсрочване или отсрочване на задълженията или на парични задължения, свързани с плащането на вноски за социално осигуряване;

9. работодателят не осъществява икономическа дейност или дейността му е прекратена чрез ликвидация или несъстоятелност;

10. работникът - чужденец от трета държава, е санкциониран за незаконна трудова дейност в предходен 5-годишен период или съгласно представените документи е работил незаконно в Република България при предишно пребиваване и/или към момента на внасяне на искането;

11. министърът на труда и социалната политика е наложил ограничения на достъпа на чужденци до пазара на труда съгласно чл. 3, ал. 2.

(2) Изискванията на ал. 1, т. 1-3 и т. 5-10 се прилагат и при командироване на работници и служители от трети държави.

Чл. 12. (1) Правото на достъп до пазара на труда на работник чужденец, може да бъде отнето, когато:

1. се установи, че за даването на решението по чл. 7, ал. 3 са представени неверни данни;

2. контролните органи на Министерството на труда и социалната политика установят, че заетостта на чужденеца не съответства на посочените в решението по чл. 7, ал. 3 длъжност, място на работа, работодател или местно лице, приемащо на работа командирован работник или служител от трета държава;

3. разрешението за пребиваване на работника - чужденец от трета държава, не е издадено или е отнето по реда на Закона за чужденците в Република България.

(2) Условията и редът за отнемане на правото на достъп до пазара на труда на работник - чужденец от трета държава, се уреждат в правилника за прилагане на този закон.

Чл. 13. (1) Не се разрешава наемането на работа на незаконно пребиваващи на територията на Република България чужденци - граждани на трети държави.

(2) В случай че работодател наеме на работа незаконно пребиваващ на територията на Република България чужденец - гражданин на трета държава, в нарушение на забраната по ал. 1, той му дължи уговореното възнаграждение, но не по-малко от минималната работна заплата, установена за страната или за съответната икономическа дейност, за период три месеца, освен ако работодателят или наетото лице не докаже друга продължителност на наемането. Плащането е дължимо и може да се търси по реда на гражданското производство и след завръщането на чужденеца в държавата на обичайното му пребиваване, включително за разходите по превода на плащането.

(3) Ако работодателят не изплати задължението по ал. 2, наетите на работа незаконно пребиваващи на територията на Република България чужденци - граждани на трети държави, могат да предявят иск срещу него, включително, когато са се върнали или са били върнати в държавата по обичайното им пребиваване, в давностните срокове по Закона за задълженията и договорите и по реда на Гражданския процесуален кодекс.

(4) Върху изплатеното по ал. 2 възнаграждение се дължат съответните данъци и задължителни осигурителни вноски, предвидени за наетите лица по българското законодателство.

(5) Работодателят поема разходите за връщане на незаконно пребиваващия чужденец - гражданин на трета държава.

Чл. 14. (1) Министърът на труда и социалната политика може при доказана целесъобразност, включително за насърчаване на инвестициите в Република България, да разрешава достъп до пазара на труда в отделни случаи извън ограниченията по чл. 7, ал. 1, т. 2.

(2) За разрешаването по ал. 1 министърът на труда и социалната политика изисква становища от съответните компетентни министерства и други държавни институции, както и от представителните организации на работодателите и на работниците и служителите на национално равнище, от творчески съюзи, спортни федерации и съюзи, от органите на местното самоуправление.

(3) На официалната страница на Агенцията по заетостта се публикува актуална информация за случаите на разрешен достъп по ал. 1.

Раздел II

Единно разрешение за пребиваване и работа

Чл. 15. (1) За достъп до пазара на труда изпълнителният директор на Агенцията по заетостта издава решение по чл. 7, ал. 3, което се съдържа в Единното разрешение за пребиваване и работа, издавано от Министерството на вътрешните работи съгласно чл. 24и от Закона за чужденците в Република България, за работници - чужденци от трети държави, които:

1. кандидатстват за разрешение за пребиваване с цел работа;

2. по силата на Закона за чужденците в Република България и въведените в него изисквания на ЕС притежават валидно разрешение за пребиваване на територията на Република България – за цели, различни от трудова заетост.

(2) Решението по ал. 1 се издава в срока по чл. 7, ал. 3 при спазване на чл. 7, ал. 1 и в съответствие с чл. 6.

(3) Срокът на решението по ал. 1 може да бъде продължаван за срок до 12 месеца, когато са налице основанията за първоначалното му издаване и няма прекъсване в заетостта, като общата продължителност не може да надвишава 3 години.

(4) За издаване на решението по ал. 1 не се прилагат разпоредбите на чл. 7, ал. 1, т. 1 и 2 за работа на:

1. лица от български произход, доказан по установения ред, за наемането им на длъжност, за която имат съответното

образование и/или професионални квалификация и опит – до получаване на разрешение за постоянно пребиваване;

2. чужденци, чиято заетост на територията на страната произтича от изпълнението на международни договори, по които Република България е страна;

3. гост-преподаватели, лектори и учители в български висши и средни училища с решение съответно на академичните съвети на висшите училища и на регионалните инспекторати на Министерството на образованието и науката;

4. артисти-изпълнители по смисъла на чл. 74 от Закона за авторското право и сродните му права с доказана професионална компетентност – след потвърден от Министерството на културата интерес от наемането им;

5. спортисти и треньори в професионални спортни клубове при потвърден от българските национални спортни федерации и съюзи интерес от наемането им поради техните особени лични качества и висока степен на професионални знания и умения.

(5) Достъпът до пазара на труда на лицата по ал. 4 може да бъде продължаван и след изтичане на 3-годишния срок на заетост по ал. 3.

Чл. 16. Този раздел не се прилага за чужденци - граждани на трети държави, които са:

1. командировани в рамките на предоставянето на услуги — за срока на командироването;

2. получили разрешение за продължително пребиваване за целите на вътрешнокорпоративен трансфер;

3. получили разрешение за сезонен работник;

4. получили разрешение за извършване на дейност на свободна практика в Република България;

5. приети като научни работници за целите на провеждане на научноизследователски проект по споразумение за прием с научноизследователска организация.

Раздел III

Синя карта на ЕС

Чл. 17. (1) Изпълнителният директор на Агенцията по заетостта издава решение по чл. 7, ал. 3, което се съдържа в издаваното от органите на Министерството на вътрешните работи разрешение за пребиваване и работа тип „Синя карта на ЕС" на работник - чужденец от трета държава, съгласно чл. 33к, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България.

(2) Решението по ал. 1 се издава в 15-дневен срок от подаване на заявлението при спазване на чл. 7, ал. 1, т. 1, 3 и 4 и в съответствие с чл. 6, когато:

1. работникът - чужденец от трета държава, притежава необходимата за съответната работа компетентност - придобито висше образование, което се удостоверява с диплома, удостоверение или друг документ, издаден от компетентен орган, след обучение с продължителност, не по-малка от три години, проведено от образователна институция, призната като висше училище от съответната държава;

2. брутната работна заплата, посочена в трудовия договор на работника - чужденец от трета държава, е най-малко 1,5 пъти по-висока от средната работна заплата в Република България съгласно наличните данни за последните 12 месеца преди сключването на трудовия договор.

(3) Решението по ал. 1 се издава за срока на трудовия договор.

(4) За даване на решение за упражняване на висококвалифицирана заетост трудовият договор е със срок, не по-малък от 12 месеца.

Чл. 18. (1) Изискванията на чл. 7, ал. 1, т. 1 и 2 не се прилагат при издаване на решение по чл. 17, ал. 1 за упражняване на висококвалифицирана заетост от работник - чужденец от трета държава, на длъжност от единична група професии от Националната класификация на професиите и длъжностите, включена в Списък на професиите, за които има недостиг на висококвалифицирани специалисти.

(2) Списъкът по ал. 1 се утвърждава от министъра на труда и социалната политика въз основа на мотивирано предложение на национално представителните организации на работодателите и след обсъждане в Националния съвет по трудова миграция и трудова мобилност и в Националния съвет за насърчаване на заетостта. Списъкът може да се актуализира ежегодно до 31 януари.

(3) Решението за упражняване на висококвалифицирана заетост по ал. 1 се издава при спазване на чл. 17, ал. 2, т. 1, когато брутната работна заплата, посочена в трудовия договор на работника - чужденец от трета държава, е най-малко 3 пъти по-висока от средната работна заплата в Република България съгласно наличните данни за последните 12 месеца преди сключване на трудовия договор.

Чл. 19. При спазване на изискванията на чл. 33к, ал. 3 от Закона за чужденците в Република България членовете на семейството на притежател на Синя карта на ЕС, получили право на събиране на семейството, имат право да работят по трудово правоотношение и да осъществяват дейност на свободна практика на територията на Република България за срока на пребиваването на притежател на Синя карта на ЕС, с решение на Изпълнителния

директор на Агенцията по заетостта за достъп до пазара на труда по реда на този закон.

Чл. 20. (1) През първите две години на висококвалифицирана заетост притежателят на Синя карта на ЕС може да упражнява само на територията на Република България дейности, отговарящи на условията, при които му е издадена Синята карта на ЕС.

(2) През периода по ал. 1 притежателят на Синя карта на ЕС може да смени работодателя си само след получаване на писмено решение от Агенцията по заетостта.

(3) Решение за смяна на работодателя при условията на ал. 2 се издава при условията и по реда, определени с правилника за прилагане на този закон.

Чл. 21. (1) В случай че остане без работа, притежателят на Синя карта на ЕС има право в рамките на три месеца да търси и да започне работа при спазване изискванията на чл. 20, ал. 2.

(2) При възникване на обстоятелството по ал. 1 притежателят на Синя карта на ЕС се регистрира в Агенцията по заетостта в срок от 7 работни дни и може да ползва посреднически услуги за заетост съгласно Закона за насърчаване на заетостта.

(3) До получаване на решение относно смяната на работодателя обстоятелството по ал. 1 не е основание Агенцията по заетостта да предложи отнемане на Синята карта на ЕС.

(4) Правото по ал. 1 може да бъде ползвано еднократно в рамките на срока на валидност на Синята карта на ЕС.

(5) Когато не са спазени разпоредбите на ал. 4, Агенцията по заетостта изготвя мотивирано предложение до Министерството на вътрешните работи за отнемане или за неподновяване на Синя карта на ЕС.

Чл. 22. На чужденец, нарушил изискванията на чл. 20 и 21, може да бъде отнета Синята карта на ЕС или да бъде отказано нейното подновяване по реда на Закона за чужденците в Република България и правилника за прилагането му.

Чл. 23. Този раздел не се прилага за чужденци – граждани на трети държави, които са:

1. приети като научни работници за целите на провеждане на научноизследователски проект по споразумение за прием с научноизследователска организация;

2. командировани в рамките на предоставянето на услуги;

3. получили разрешение за сезонен работник;

4. получили разрешение за извършване на дейност на свободна практика в Република България.

Раздел IV

Сезонна заетост

Чл. 24. (1) Изпълнителният директор на Агенцията по заетостта издава решение по чл. 7, ал. 3, което се съдържа в издаваното от Министерството на вътрешните работи разрешение за сезонен работник съгласно чл. 24к от Закона за чужденците в Република България.

(2) Решението по ал. 1 се издава в 15-дневен срок от подаване на заявлението за сезонна работа за не по-малко от 90 дни и не повече от 9 месеца в рамките на календарната година.

(3) Сезонна работа до 90 дни съгласно чл. 24л. от Закона за чужденците в Република България се регистрира от Агенцията по заетостта въз основа на подадена от работодателя декларация.

Чл. 25. (1) Министърът на труда и социалната политика утвърждава Списък на икономическите сектори, включващи дейности, изпълнението на които зависи от смяната на сезоните.

(2) Списъкът по ал. 1 се изготвя еднократно след консултации със социалните партньори и по препоръка на Националния съвет по трудова миграция и трудова мобилност и за него се уведомява Европейската комисия.

(3) При промяна в икономическите сектори списъкът по ал. 1 може да се изменя и допълва по реда на ал. 2, за което се уведомява Европейската комисия.

(4) Решението по чл. 24, ал. 1 се издава само за дейности, включени в списъка по ал. 1, като не се прилагат разпоредбите на чл. 7, ал. 1, т. 1 и 2.

Чл. 26. Когато молбата за издаване на решение за издаване на разрешение за сезонна работа бъде отхвърлена по вина на работодателя, той дължи на чужденеца - сезонен работник, обезщетение съгласно българското законодателство.

Чл. 27. (1) Транспортните разходи от мястото на произход на чужденеца - сезонен работник, до работното му място в Република България са за сметка на работодателя. Работодателят поема разноските и в обратната посока.

(2) За сметка на работодателя са задължителните здравни застраховки и осигуряване на чужденеца - сезонен работник.

(3) Разходите по ал. 1 и 2 не се възстановяват на работодателя от сезонния работник и не могат да се приспадат от възнаграждението му.

Чл. 28. (1) Работодателят представя на Агенцията по заетостта доказателства, че на сезонния работник ще бъде

осигурено подходящо, отговарящо на всички изисквания за безопасност и здраве, жилище до изтичане на срока на договора.

(2) Жилището по ал. 1 се предоставя от работодателя или се осигурява с неговото съдействие.

(3) За ползването на жилището чужденецът - сезонен работник, сключва договор за наем.

(4) Наемната цена на жилището по ал. 1 е съобразена с получаваното от сезонния работник възнаграждение и с качеството на жилището и не се приспада автоматично от възнаграждението на сезонния работник.

(5) Работодателят уведомява Агенцията по заетостта за всяка промяна на обстоятелствата по предходните алинеи.

(6) При проверка на обстоятелствата по ал. 1-4 Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда" има право на достъп до жилището на сезонния работник с негово съгласие.

Чл. 29. В случаите по чл. 24к, ал. 6 от Закона за чужденците в Република България сезонният работник може да продължи да работи при същия работодател или да го смени след решение на изпълнителния директор на Агенцията по заетостта.

Чл. 30. Този раздел не се прилага за чужденци - граждани на трети държави, които:

1. осъществяват дейности от името на предприятия, установени в друга държава членка в рамките на предоставянето на услуги по смисъла на чл. 56 от Договора за функционирането на Европейския съюз, включително когато са командировани от предприятия, установени в държава - членка на ЕС, в рамките на предоставянето на услуги;

2. заедно с членовете на своите семейства и независимо от гражданството си упражняват правото си на свободно движение в ЕС/ЕИП;

3. са приети като научни работници за целите на провеждане на научноизследователски проект по споразумение за прием с научноизследователска организация;

4. са получили разрешение за извършване на дейност на свободна практика в Република България.

.

Раздел V

Вътрешнокорпоративен трансфер

Чл. 31. (1) Изпълнителният директор на Агенцията по заетостта издава решение по чл. 7, ал. 3, което се съдържа в издаваното от Министерството на вътрешните работи разрешение за продължително пребиваване за целите на вътрешнокорпоративен трансфер на работник - чужденец от трета държава, съгласно чл. 33п от Закона за чужденците в Република България.

(2) Решението по ал. 1 се издава в срока по чл. 7, ал. 3, като не се прилагат разпоредбите на чл. 7, ал. 1, т. 1 и 2.

(3) Решението по ал. 1 дава право на работник - чужденец от трета държава, да извършва трудова дейност на територията на Република България само за конкретно приемащо предприятие или група предприятия и само за длъжностите - ръководител, специалист или служител-стажант, след издаване на разрешението по ал. 1 от органите на Министерството на вътрешните работи.

(4) Приемащото предприятие уведомява Агенцията по заетостта за всяка промяна, свързана с процедурата по издаване на решението по ал. 1.

Чл. 32. (1) Условията на труд за работниците - чужденци от трети държави, преместени при вътрешнокорпоративен трансфер, се уреждат при условията и по реда за командированите и/или изпратени работници и служители в рамките на предоставяне на услуги на територията на Република България.

(2) Работникът - чужденец от трета държава, може да извършва трудова дейност на територията на Република България въз основа на разрешение за продължително пребиваване за целите на вътрешнокорпоративен трансфер за срок:

1. до три години - за работещите като ръководители и специалисти;

2. до една година - за работещите като служители-стажанти.

Чл. 33. При спазване на изискванията на чл. 33р от Закона за чужденците в Република България членовете на семейството на лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер, получили право на събиране на семейството, имат право да работят по трудово правоотношение и да осъществяват дейност на свободна практика на територията на Република България за срока на пребиваване на лицето, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер, с решение на изпълнителния директор на Агенцията по заетостта за достъп до пазара на труда по реда на този закон.

Чл. 34. Изпълнителният директор на Агенцията по заетостта отказва да издаде решението по чл. 31, ал. 1, когато от представените документи е видно, че приемащото предприятие е създадено с единствена цел да улеснява преместването на работници - чужденци от трети държави, за целите на вътрешнокорпоративния трансфер.

Чл. 35. Този раздел не се прилага за чужденци - граждани на трети държави, които:

1. кандидатстват за получаване на разрешение за пребиваване и работа като научни работници;

2. упражняват правото си на свободно движение в ЕС/ЕИП;

3. са командировани в рамките на предоставяне на услуги;

4. са получили разрешение за извършване на дейност на свободна практика в Република България;

5. са приети за редовно обучение във висше училище или преминават краткосрочно практическо обучение като част от обучението;

6. са наети от предприятия, които осигуряват временна работа, или от други предприятия, ангажирани с предоставянето на работници за извършване на работа под надзора и ръководството на друго предприятие;

7. са приети като научни работници за целите на провеждане на научноизследователски проект по споразумение за прием с научноизследователска организация.

Раздел VI

Заетост на научни работници, студенти и стажанти

Чл. 36. (1) Чужденци – граждани на трети държави, които са приети като научни работници за целите на провеждане на научноизследователски проект по споразумение за прием с научноизследователска организация, упражняват заетост на територията на Република България без разрешение за работа – за срока на продължителност на проекта.

(2) Случаите по ал. 1 се регистрират в Агенцията по заетостта от приемащата научноизследователска организация.

Чл. 37. При спазване на изискванията на чл. 24б, ал. 7 от Закона за чужденците в Република България членовете на семейството на чужденец – научен работник от трета държава, получили право на събиране на семейството, имат право да работят по трудово правоотношение и да осъществяват дейност на свободна практика на територията на Република България за срока на пребиваване на научния работник, с решение на изпълнителния директор на Агенцията по заетостта за достъп до пазара на труда по реда на този закон.

Чл. 38. (1) При спазване изискванията на чл. 24в от Закона за чужденците в Република България краткосрочна заетост може да бъде осъществявана след регистрация от работодателя в Агенцията по заетостта в срок 7 дни от началото ѝ от граждани на трети държави, които са студенти, приети за редовно обучение във висше училище в Република България:

1. в рамките на 20 часа седмично по време на учебната година, и

2. по време на официално обявените за съответното висше училище ваканции.

(2) Алинея 1 се прилага и за заетост до 6 месеца в рамките на една година във връзка с провеждане на учебна практика, непосредствено свързана с предмета на обучението на студентите по ал. 1 или преддипломния стаж.

Чл. 39. Условията и редът за регистрация по този раздел се уреждат с правилника за прилагане на този закон.

Раздел VII

Разрешение за работа

Чл. 40. (1) Изпълнителният директор на Агенцията по заетостта издава разрешение за работа по искане на местен работодател или на местното лице, приемащо на работа командирован работник или служител от трета държава при спазване на чл. 7, ал. 1, т. 4 и в съответствие с чл. 6.

(2) Разрешението по ал. 1 се издава в 30-дневен срок след изтичане на срока по чл. 7, ал. 3 по образец, утвърден от министъра на труда и социалната политика, за:

1. командировани работници и служители в рамките на предоставяне на услуги на територията на Република България;

2. членове на семейство на чужденец, получили разрешение за продължително пребиваване на основание чл. 24, ал. 1, т. 13 от Закона за чужденците в Република България.

(3) Условията и редът за издаване, отказ и отнемане на разрешения за работа на чужденци - граждани на трети държави, в Република България се уреждат с правилника за прилагане на този закон.

Чл. 41. (1) Разрешението за работа по чл. 40, ал. 1 се издава за срок до една година.

(2) Срокът по ал. 1 за работещите по трудово правоотношение може да бъде продължаван, ако не са отпаднали условията за първоначалното издаване.

(3) Срокът за командировани работници и служители може да бъде продължен по изключение до 12 месеца, ако дейността, за която са изпратени, изисква превишаване на първоначално обявената продължителност.

(4) За издаване и продължаване на разрешението работодателят или местното лице, приемащо на работа командирован работник или служител от трета държава, внася таксата по чл. 7, ал. 8.

(5) За преиздаване на разрешението по чл. 40, ал. 1 поради загубване, повреждане или унищожаване на документите се заплаща такса в размер 200 лв.

Чл. 42. Отказва се издаване или продължаване на разрешението по чл. 40, ал. 1, когато:

1. са налице основанията по чл. 11;

2. не са изпълнени изискванията, установени с други нормативни актове за упражняване на определената професия от чужденец в страната;

3. по отношение на работника - чужденец от трета държава, е наложено ограничение за издаване на виза и влизане в страната или е наложена принудителна административна мярка на основание чл. 10 от Закона за чужденците в Република България.

Чл. 43. (1) Разрешението по чл. 40, ал. 1 се отнема с решение на изпълнителния директор на Агенцията по заетостта, когато:

1. се установи, че за издаването на разрешението са представени неверни данни;

2. контролните органи на Министерството на труда и социалната политика установят, че заетостта на работника - чужденец от трета държава, не съответства на посочените в разрешението длъжност, място на работа, работодател или лице, приемащо на работа командирован работник или служител от трета държава;

3. разрешението за пребиваване на работника - чужденец от трета държава, в страната не е издадено или е отнето по реда на Закона за чужденците в Република България;

4. на работника - чужденец от трета държава, е наложена принудителна административна мярка на основание чл. 10 от Закона за чужденците в Република България.

(2) За отнето разрешение за работа по ал. 1, т. 1 и 2 Агенцията по заетостта уведомява чужденеца - гражданин на трета държава, Министерството на вътрешните работи, Министерството на външните работи и Държавна агенция „Национална сигурност".

(3) В 3-дневен срок от уведомяването по ал. 2 чужденецът - гражданин на трета държава, е длъжен да върне разрешението за работа в Агенцията по заетостта.

(4) Решението за издаване на разрешение за работа се отменя, когато таксата за издаване на разрешението не е внесена в едномесечен срок от получаване на уведомлението.

Раздел VIII

Разрешение за извършване на дейност на свободна практика

Чл. 44. (1) Изпълнителният директор на Агенцията по заетостта издава разрешение за извършване на дейност на свободна практика от чужденец - гражданин на трета държава, след представяне на подробен план за дейността за срока на разрешението, въз основа на което се издава разрешение за продължително пребиваване или виза за продължително пребиваване съгласно чл. 24а от Закона за чужденците в Република България.

(2) Разрешението по ал. 1 се издава в 30-дневен срок след изтичане на срока по чл. 7, ал. 3 по образец, утвърден от министъра на труда и социалната политика, при спазване на чл. 7, ал. 1, т. 1 и 4 и в съответствие с чл. 6.

(3) Условията и редът за издаване, отказ и отнемане на разрешение за извършване на дейност на свободна практика на чужденци - граждани на трета държава, в Република България се уреждат с правилника за прилагане на този закон.

Чл. 45. (1) Разрешението за извършване на дейност на свободна практика по чл. 44, ал. 1 се издава за срок до една година.

(2) Срокът по ал. 1 може да бъде продължаван, ако не са отпаднали условията за първоначално издаване.

(3) За издаване и продължаване на разрешението кандидатът внася таксата по чл. 7, ал. 8.

(4) За преиздаване на разрешението по чл. 44, ал. 1 поради загубване, повреждане или унищожаване на документите се заплаща такса в размер 200 лв.

Чл. 46. (1) Всяка промяна в личните данни и обстоятелствата, декларирани в молбата за извършване на дейността на свободна практика и в съпътстващите я документи, настъпила след започване на дейността, трябва да бъде заявена от чужденеца - гражданин на трета държава, до Агенцията по заетостта в 7-дневен срок от настъпването на промяната.

(2) Промяна в обстоятелствата, отнасящи се до естеството на извършваната дейност и до поетите с плана за дейността ангажименти, подлежи на одобрение от Агенцията по заетостта. Променените план се одобрява в случай, че няма да се отрази неблагоприятно върху извършваната дейност и върху поетите от чужденеца - гражданин на трета държава, в него ангажименти.

(3) За срока на първоначално издаденото разрешение за извършване на дейност на свободна практика не се допуска промяна в предмета на извършваната дейност.

(4) Чужденец - гражданин на трета държава, който изпадне във временно затруднение или невъзможност за

извършване на дейността на свободна практика, е длъжен да уведоми в 7-дневен срок Агенцията по заетостта.

Чл. 47. Издаване или продължаване на разрешение за извършване на дейност на свободна практика от чужденци - граждани на трети държави, се отказва в следните случаи:

1. чужденецът - гражданин на трета държава, не е подал необходимите документи;

2. представеният план за дейността и/или отчетът за неговото изпълнение не са обосновани или не е доказан икономически и/или обществен ефект;

3. от подадените документи се установява, че чужденецът - гражданин на трета държава, има намерение да извършва работа по трудово правоотношение;

4. чужденецът - гражданин на трета държава, е подал документи преди изтичането на 12 месеца от датата на отнемането на предишно разрешение за извършване на дейност на свободна практика;

5. чужденецът - гражданин на трета държава, не е изпълнил задълженията си по Кодекса за социално осигуряване и данъчните си задължения;

6. по отношение на чужденеца - гражданин на трета държава, е наложено ограничение за издаване на виза и влизане в страната или е наложена принудителна административна мярка на основание чл. 10 от Закона за чужденците в Република България.

Чл. 48. (1) Разрешението за извършване на дейност на свободна практика от чужденец - гражданин на трета държава, се отнема с решение на изпълнителния директор на Агенцията по заетостта, когато:

1. се установи, че за издаването на разрешението чужденецът - гражданин на трета държава, е заявил неверни лични данни или информация или не е уведомил Агенцията по заетостта в изискуемия срок относно промяната в личните данни или обстоятелствата, предвидени в чл. 46, ал. 2;

2. Агенцията по заетостта не одобри промяната по чл. 46, ал. 3;

3. чужденецът - гражданин на трета държава, изпадне в неплатежоспособност;

4. в рамките на последните 12 месеца затрудненията или невъзможността за извършване на дейността продължат повече от:

а) три месеца, ако чужденецът - гражданин на трета държава, е извършвал дейност на свободна практика на територията на Република България по-малко от 2 години;

б) шест месеца, ако чужденецът - гражданин на трета държава, е извършвал дейност на свободна практика на територията на Република България 2 години или повече;

5. контролните органи на Министерството на труда и социалната политика установят грубо или системно нарушение на трудовото законодателство по отношение на наетите в изпълнение на дейността лица;

6. на чужденеца - гражданин на трета държава, е наложена принудителна административна мярка на основание чл. 10 от Закона за чужденците в Република България;

7. разрешението за пребиваване на чужденеца в страната не е издадено или е отнето по реда на Закона за чужденците в Република България.

(2) За отнето разрешение за извършване на дейност на свободна практика по ал. 1, т. 1-6 Агенцията по заетостта уведомява чужденеца - гражданин на трета държава, Министерството на вътрешните работи, Министерството на външните работи и Държавна агенция „Национална сигурност".

(3) В 3-дневен срок от уведомяването по ал. 2 чужденецът - гражданин на трета държава, е длъжен да върне разрешението за извършване на дейност на свободна практика в Агенцията по заетостта.

(4) Решението за издаване на разрешение за извършване на дейност на свободна практика се отменя, когато таксата за издаване на разрешението не е внесена в едномесечен срок от получаване на уведомлението.

Глава трета

РАВНО ТРЕТИРАНЕ

Чл. 49. (1) Гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз, държава - страна по Споразумението за Европейско икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария, които са упражнили правото си на свободно движение, имат на територията на Република България същите права като българските граждани с изключение на тези, за които по закон се изисква българско гражданство.

(2) Гражданите на трети държави, притежателите на Единно разрешение за пребиваване и работа, на Синя карта на ЕС и на Разрешение за сезонен работник са равнопоставени на българските граждани по отношение на:

1. достъпа до информация за обявени свободни работни места;

2. ползването на посредничество по информиране и наемане на работа;

3. условията на труд, включително по отношение на заплащането, работното време и почивките, прекратяването на трудовото правоотношение, минималната възраст за започване на работа, участие в колективното трудово договаряне;

4. безопасността и здравето при работа;

5. условията за достъп, подчиняването на задължения и ползването на права на социална сигурност в рамките на правото на Европейския съюз;

6. достъпа до стоки и услуги, включително обществени;

7. образованието и професионалното обучение;

8. признаването на дипломи за завършено образование;

9. признаването на удостоверения и други доказателства за професионална квалификация в съответствие със Закона за признаване на професионални квалификации;

10. плащанията на придобити законоустановени пенсии за старост, инвалидност и смърт, свързани с приходите и по предходна заетост, в размер, приложим съгласно правото на държавата членка или на държавите членки – длъжници при преместване в трета държава, без да се засягат разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1231/2010 за разширяване обхвата на Регламент (ЕО)
№ 883/2004 и на Регламент (ЕО) № 987/2009 по отношение на гражданите на трети държави, които все още не са обхванати от тези регламенти единствено на основание на тяхното гражданство, както и на съществуващите двустранни споразумения с трети държави; същото се прилага и по отношение на плащанията за преживелите ги съпрузи;

11. свободата на сдружаване, присъединяване и членство в организации на работници и служители или работодатели, както и в професионални и съсловни организации, включително по отношение на предоставяните привилегии от такова членство, освен когато по силата на закон, устав или друг нормативен акт се изисква българско гражданство, без да се засягат общественият ред и обществената сигурност;

12. правата за ползване на данъчни облекчения при условията и по реда на Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

(3) В обхвата на ал. 2, т. 5 не се включват семейните надбавки и обезщетенията при безработица, когато разрешението се издава за заетост с продължителност до 9 месеца.

(4) Условията по ал. 2 не възпрепятстват налагането на мерки за административна принуда по глава пета от Закона за чужденците в Република България.

Чл. 50. (1) От правата по чл. 49, ал. 2 се ползват и чужденците – граждани на трети държави, с разрешено дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България съгласно Закона за чужденците в Република България.

(2) При ползването на правото по чл. 49, ал. 2, т. 7 се включва и достъпът до стипендии по реда за българските граждани.

Чл. 51. (1) От правата по чл. 49, ал. 2 се ползват и членовете на семействата на притежатели на Синя карта на ЕС, които обичайно пребивават на територията на Република България.

(2) При преместване в друга държава - членка на ЕС, ползването на правата по чл. 49, ал. 2, т. 1-5 се преустановява след получаване на Синя карта на ЕС или на друго разрешение за пребиваване от следващата държава членка или при изтичане на срока на пребиваване в България.

Чл. 52. (1) Сезонен работник се ползва от правото си по чл. 49, ал. 2, т. 7 само по отношение на сезонната работа, за която е получил разрешение по реда на раздел IV.

(2) Данъчните облекчения по чл. 49, ал. 2, т. 12 не се прилагат в случаите, в които регистрираното или обичайното местопребиваване на членовете на семейството на сезонен работник, за които той подава съответната декларация за прилагане на облекчения, е извън територията на Република България.

Чл. 53. (1) По отношение на реда и условията за заетост в Република България работниците - чужденци от трети държави, преместени при вътрешнокорпоративен трансфер, се ползват от правото на равно третиране с командированите работници и служители в рамките на предоставяне на услуги.

(2) Чужденците по ал. 1 са равнопоставени на българските граждани по отношение на правата по чл. 49, ал. 2, т. 4-10.

Чл. 54. (1) От правата по чл. 49, ал. 2, т. 3-9 се ползват и чужденците, получили разрешение за продължително пребиваване като научни работници по чл. 24б от Закона за чужденците в Република България.

(2) От правата по чл. 49, ал. 2, т. 3-9 се ползват и чужденците, получили разрешение за работа или разрешение за извършване на дейност на свободна практика.

(3) Равното третиране на командированите работници и служители се урежда с наредбата по чл. 5, ал. 2.

Глава четвърта

ТРУДОВА МОБИЛНОСТ В ЕС

Чл. 55. (1) Правото на свободно движение на български работници на територията на ЕС, ЕИП и Конфедерация Швейцария, както и на работници – граждани на друга държава - членка на ЕС, държава - страна по Споразумението за ЕИП, и на Конфедерация Швейцария на територията на Република България е гарантирано от чл. 45 и следващи от Договора за функционирането на ЕС и се осъществява в съответствие с

Регламент (ЕС) № 492/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно свободното движение на работници в Съюза.

(2) Гражданите на друга държава - членка на ЕС, на държава - страна по Споразумението за ЕИП, или на Конфедерация Швейцария, които са упражнили правото си на свободно движение в България, могат да потърсят закрила по законоустановения ред в случаите, в които смятат, че са:

1. били или са ощетени в резултат на необосновани ограничения и пречки да упражняват своето право на свободно движение;

2. засегнати от неспазването на принципа на равно третиране спрямо тях, дори след като правоотношението, при което се твърди, че са възникнали ограниченията, пречката или дискриминацията, е прекратено.

(3) За осъществяване на правата на лицата по ал. 1 Министерството на труда и социалната политика и Агенцията по заетостта си сътрудничат със съответните държавни институции на другите държави - членки на Европейския съюз, на държави - страни по Споразумението за ЕИП, и на Конфедерация Швейцария.

Чл. 56. (1) Министерството на труда и социалната политика планира, координира и чрез Агенцията по заетостта осъществява дейността по насърчаване, анализ, наблюдение и подкрепа на равното третиране на работниците от Европейския съюз и на членовете на техните семейства при упражняване на правото им на свободно движение.

(2) Агенцията по заетостта осигурява своевременно ясна, безплатна, леснодостъпна, подробна и актуална информация за всички права и задължения във връзка със свободното движение на работници на повече от един от официалните езици на институциите на ЕС.

Чл. 57. Всички въпроси, свързани с упражняването на свободно движение на работници, се обсъждат в рамките на Националния съвет по трудова миграция и трудова мобилност.

Чл. 58. (1) Условията и редът за командироване на работници и служители от държавите - членки на ЕС, от държавите - страни по Споразумението за ЕИП, и от Конфедерация Швейцария се уреждат с наредбата на Министерския съвет по чл. 5, ал. 2.

(2) Условията и редът за упражняване на регулирана професия в Република България от граждани на държави - членки на ЕС, на държавите - страни по Споразумението за ЕИП, и на Конфедерация Швейцария по трудово правоотношение или като самостоятелно заети лица се уреждат съгласно Закона за признаване на професионални квалификации.

Чл. 59. (1) Българските граждани и гражданите на друга държава - членка на ЕС, на държава - страна по Споразумението за ЕИП, или на Конфедерация Швейцария, които са упражнили правото на свободно движение на територията на Република България, могат да ползват посреднически услуги за заетост съгласно Закона за насърчаване на заетостта.

(2) Условията и редът за извършване на посредническа дейност по наемане на работа в други държави от лицата по чл. 27, ал. 2, т. 2 и 3 от Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) се определят с наредбата на Министерския съвет по чл. 28, ал. 8 от ЗНЗ.

Глава пета

ДВУСТРАННО РЕГУЛИРАНЕ НА ЗАЕТОСТТА С ТРЕТИ ДЪРЖАВИ

Чл. 60. По силата на този закон българските граждани могат да работят в друга държава съобразно националното й законодателство и/или при условията и по реда, регламентирани с международен договор за обмен на работна сила, по който Република България е страна:

1. като сключат договор с работодател от съответната държава чрез посредник по смисъла на ЗНЗ;

2. като бъдат командировани от работодателя си;

3. при условията на вътрешнокорпоративен трансфер в трета държава.

Чл. 61. Работодателите и посредниците по чл. 60 не могат да уговарят за българските граждани условия на труд и възнаграждения под минималните за приемащата държава съобразно националното й законодателство.

Чл. 62. (1) Министърът на труда и социалната политика води преговори и подписва междуправителствени договори за регулиране на трудовата миграция с трети държави, както и в областта на заетостта.

(2) Договори по ал. 1 могат да се сключват с трети държави при наличие на взаимен интерес и при отчитане на развитието на политиката на ЕС към трети държави, както и на общоевропейски инициативи, към които Република България се е присъединила.

(3) За гарантиране на социалните права на работниците и служителите от двете договарящи страни договорите по ал. 1 приоритетно се сключват с държави, с които има сключени или се водят преговори да бъдат сключени двустранни договори за социална сигурност.

(4) Министърът на труда и социалната политика дава указания по прилагането на международни договори в областта на заетостта, по които Република България е страна, ако в тях не е предвидено друго.

Глава шеста

СЛУЖБИ ПО ТРУДОВИ И СОЦИАЛНИ ВЪПРОСИ

Чл. 63. Министерството на труда и социалната политика осъществява сътрудничество с публичните власти на други държави в областта на трудовите и осигурителните отношения относно:

1. националното трудово и осигурително законодателство и законодателството за наемане на работа на чужденци;

2. наетите български граждани на територията на съответната държава и наетите граждани на съответната държава на територията на Република България;

3. установените нарушения на условията и реда за наемане на работа, включително при посредничество и по двустранни договори за заетост и регулиране на трудовата миграция;

4. установените случаи на незаконно извършване на трудова дейност и злоупотреби със социални права на български граждани на територията на съответната държава и на граждани на съответната държава на територията на Република България.

Чл. 64. (1) За изпълняване на дейности по чл. 63 Министерството на труда и социалната политика поддържа и развива мрежа от служби по трудови и социални въпроси в съответни задгранични представителства на Република България.

(2) Службите по ал. 1 се разкриват по предложение на министъра на труда и социалната политика, след съгласуване с министъра на външните работи, за защита на правата на български работници в други държави.

(3) В службите по ал. 1 работят дългосрочно командировани служители на Министерството на труда и социалната политика с временен дипломатически ранг по реда на Закона за дипломатическата служба, определени след конкурс при условия и по ред, определени в правилника за прилагане на този закон.

(4) При изпълнението на конкретните си дейности службите по ал. 1 се ръководят от министъра на труда и социалната политика съгласувано с министъра на външните работи.

(5) След съгласуване с министъра на външните работи, с акт на министъра на труда и социалната политика се определят условията и редът за осъществяване на дейността на Службите по трудови и социални въпроси.

Глава седма

СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ

Чл. 65. (1) Република България предоставя на Европейската комисия статистически данни относно броя на работниците - чужденци от трети страни, на които е разрешен достъп до пазара на труда за първи път, и относно броя на гражданите на трети страни, чието разрешение е продължено или оттеглено. Данните се предоставят по съответните категории работници, за които това е предвидено в директивите в областта на трудовата миграция.

(2) Данните по ал. 1 се предоставят, разпределени по гражданство, срок на валидност на решението и икономически сектор.

(3) Статистическите данни по ал. 1 се предоставят на Европейската комисия до шест месеца след края на референтната година в съответствие с Регламент (ЕО) № 862/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. относно статистиката на Общността за миграцията и международната закрила и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 311/76 на Съвета относно изготвяне на статистика за чуждестранните работници (ОВ, L 199 от 31.07. 2007 г.) и се отнасят до референтни периоди от една календарна година.

(4) За осигуряване на статистическите данни по ал. 1 и 2 Агенцията по заетостта и Министерството на вътрешните работи предоставят на Националния статистически институт всички необходими изходни данни.

Глава осма

ДОКЛАДВАНЕ

Чл. 66. (1) На всеки три години Република България представя доклад на Европейската комисия за прилагането на директивите в областта на трудовата миграция и трудовата мобилност, в които това е предвидено.

(2) Докладът по ал. 1 включва и подробна оценка на правилното функциониране на схемата за мобилност в рамките на ЕС, на възможните злоупотреби с тази схема, както и на взаимодействието ѝ с достиженията на правото от Шенген.

Глава девета

КОНТРОЛ

Чл. 67. (1) Министърът на труда и социалната политика упражнява цялостен контрол по спазването на този закон, както и на другите нормативни актове в областта на трудовата миграция и трудовата мобилност.

(2) Специализираната контролна дейност се осъществява от Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда" към министъра на труда и социалната политика.

Чл. 68. (1) Контролните органи имат право:

1. да посещават по всяко време местата, където се извършва работа или се упражнява професия, или се ползват от работници и служители, както и да изискват от лицата, които се намират на територията им, да се легитимират с лични документи;

2. да изискват от проверяваните физически и юридически лица писмени обяснения и сведения, както и предоставяне на заверени копия от всички необходими документи и справки;

3. да се осведомяват пряко от работниците и служителите по всички въпроси във връзка с упражняването на контрола, както и да изискват от тях да декларират писмено факти и обстоятелства, свързани с осъществяваната трудова дейност, основанието за пребиваване на чужденците, включително данни за заплащането на труда.

(2) Контролните органи са длъжни:

1. да проверяват получените сигнали за нарушения съгласно правилата и условията, предвидени в българското законодателство;

2. да не разгласяват сведенията, съставляващи държавна, служебна или търговска тайна, които са им станали известни във връзка с упражняването на контрола;

3. да не използват получената информация за свое или на други лица облагодетелстване;

4. да пазят в тайна източника, от който са получили сигнал за нарушение.

(3) При установяване на закононарушения, които съдържат данни за извършено престъпление, контролните органи уведомяват органите на прокуратурата.

Чл. 69. (1) Работодателите, длъжностните лица, работниците и служителите, местните лица, приели на работа командировани работници и служители от държавите - членки на Европейския съюз, или командировани работници и служители от трети държави, са длъжни да оказват съдействие на контролните органи при изпълнение на техните функции.

(2) За извършени нарушения на този закон и на международните договори по чл. 62 работодателите, работниците и служителите, организациите на работодателите и на работниците и служителите имат право да сигнализират Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда" по реда на Кодекса на труда.

Чл. 70. (1) Чужденци - сезонни работници и незаконно наети на работа, могат лично или чрез упълномощени от тях

физически и/или юридически лица да сигнализират Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда" за нарушения на чл. 13, ал. 1, извършени от техния работодател.

(2) Трети лица, които имат доказан законен интерес от спазването на чл. 13, ал. 1, имат право да се включат от името или в подкрепа на сезонен работник или на незаконно нает на работа чужденец - с неговото съгласие, в административните и гражданските производства, предвидени по този закон и по Закона за административните нарушения и наказания.

(3) Оказването на съдействие по ал. 1 и 2 на чужденците, които са незаконно наети на работа, не се смята за подпомагане на незаконно пребиваване.

(4) Упълномощаването по ал. 1 и съгласието по ал. 2 се удостоверяват нотариално.

Чл. 71. (1) Въз основа на оценка на риска Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда" извършва контрол по наемането на работа на чужденци.

(2) Оценката на риска по ал. 1 се извършва с оглед на идентифициране на икономическите дейности и сектори, в които се наблюдава или е вероятно да се извърши наемане на незаконно пребиваващи чужденци.

(3) Оценката на риска се извършва въз основа на анализ на наличните данни за търсенето и предлагането на работна сила, включително на чужденци, по дейности и сектори, нивото на предлаганото заплащане, регистрирани нарушения и други данни, които могат да имат отражение за идентифициране на нарушения по чл. 13, ал. 1.

(4) Оценката по ал. 2 може да се извършва и по отношение на незаконното наемане на законно пребиваващи в Република България чужденци.

Чл. 72. (1) Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда" може да прилага следните принудителни административни мерки:

1. да дава задължителни предписания на работодателите, на длъжностните лица, на местните лица, приели на работа командировани работници и служители от държавите - членки на ЕС, или командировани работници и служители от трети държави, за преустановяване на нарушенията по този закон;

2. да спира изпълнението на незаконни решения или нареждания на работодател или длъжностно лице в областта на трудовата заетост по този закон;

3. да дава задължителни предписания на работодателите, органите по назначаването, длъжностните лица и местните лица, приели на работа командировани работници и служители от държавите - членки на ЕС, или командировани работници и служители от трети държави, за отстраняване на нарушения, свързани с начисляването във ведомостите за заплати и

изплащането на суми за трудови възнаграждения, които са под минималните, приети за страната за съответната категория работници;

4. да дава задължителни предписания на работодател, който е нает на работа незаконно пребиваващ на територията на Република България чужденец, за начисляване и изплащане на дължимите му по чл. 13 плащания.

(2) При прилагане на принудителните административни мерки контролните органи на инспекцията по труда не носят отговорност за причинените вреди.

(3) Принудителните административни мерки по ал. 1 могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс, като обжалването не спира изпълнението им.

Чл. 73. Когато работодателят е подизпълнител, изпълнителят, чийто пряк подизпълнител е работодателят, както и всеки следващ изпълнител, чиито подизпълнители са те, когато се установи с влязъл в сила акт на компетентен орган, че са знаели за нарушенията към командирован работник или служител, към сезонния работник, към наетия на работа незаконно пребиваващ на територията на Република България чужденец и не са информирали контролните органи, могат да отговарят заедно с работодателя или вместо него за всички задължения, произтичащи от закона.

Чл. 74. Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда" поддържа актуален списък на работодателите, на които е наложено административно наказание за наемане на работа на незаконно пребиваващи чужденци през последните до 5 години, който е публичен.

Глава десета

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 75. (1) На физически и/или юридически лица, които не изпълнят задължително предписание на контролните органи по чл. 72, ал. 1, се налага глоба, съответно имуществена санкция, в размер от 1500 до 10 000 лв., а при повторно нарушение – от 3000 до 20 000 лв.

(2) На работодател, длъжностно лице или физическо лице, на местно лице, приело на работа командировани работници и служители от държавите - членки на ЕС, или командировани работници и служители от трети държави, което противозаконно пречи на контролните органи да изпълнят служебните си задължения, се налага глоба, съответно имуществена санкция, в размер от 10 000 до 20 000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

Чл. 76. (1) На работодател, за който чужденец предоставя работна сила без разрешение за работа или без регистрация в Агенцията по заетостта, или на местно лице,

приело на работа командирован чужденец без разрешение за работа или без регистрация в Агенцията по заетостта, както и на чужденец, извършващ трудова дейност без разрешение за работа или без регистрация в Агенцията по заетостта, и на командирован в Република България чужденец в рамките на предоставяне на услуги без разрешение за работа или без регистрация в Агенцията по заетостта, се налага глоба, съответно имуществена санкция, в размер, определен по чл. 48 от Закона за чужденците в Република България, освен ако не подлежи на по-тежко наказание.

(2) На местно лице, приело на работа командировани работници или служители от други държави - членки на ЕС, от държави - страни по Споразумението за ЕИП, и от Конфедерация Швейцария, или работници или служители от трети държави, което не спазва условията и реда за командироване на работници или служители от държавите членки, държавите - страни по Споразумението за ЕИП, и от Конфедерация Швейцария, или за допускане на командировани работници или служители от трети държави в рамките на предоставяне на услуги, се налага глоба, съответно имуществена санкция, в размер 5000 лв., а за повторно нарушение – от 5000 до 10 000 лв.

(3) На работодател, който не е декларирал в Агенцията по заетостта в законоустановения срок наемането на работа на граждани на трети държави, които не са получили разрешение за постоянно пребиваване на територията на Република България и са членове на семейство на български граждани или на граждани на ЕС, на държава - страна по Споразумението за ЕИП, или на Конфедерация Швейцария, които по силата на сключени международни договори със ЕС имат право на свободно движение, се налага глоба, съответно имуществена санкция, в размер 2500 лв., а при повторно нарушение – от 2500 до 5000 лв.

Чл. 77. (1) На работодател, нарушил разпоредбата на чл. 13, ал. 1, когато нарушението не съставлява престъпление, се налага глоба, съответно имуществена санкция, в размер, определен по чл. 48в от Закона за чужденците в Република България, освен ако не подлежи на по-тежко наказание.

(2) Работодателите по ал. 1, които са юридически лица, не могат да участват в мерките за насърчаване на заетостта по Закона за насърчаване на заетостта за период една година от констатиране на нарушението.

Чл. 78. (1) Нарушенията на този закон се установяват с актове, съставени от държавните контролни органи.

(2) Актът за установяване на административно нарушение се връчва на нарушителя лично срещу подпис, а при невъзможност да му се връчи, се изпраща по пощата с препоръчано писмо с обратна разписка. В случаите, когато лицето не бъде намерено на адреса на управление, на постоянния му адрес или на адреса по месторабота, връчването се извършва, като на таблото за

обявления и на официалната интернет страница на органа по чл. 67, ал. 2 се поставя съобщение за съставянето на акта, подлежащ на връчване.

(3) В случаите по ал. 2, изречение второ, актът за установяване на административно нарушение се смята за връчен след изтичане на 7-дневен срок от поставянето на съобщението и публикуването му на официалната интернет страница на органа по чл. 67, ал. 2.

(4) Наказателните постановления се издават от ръководителя на съответния контролен орган или от упълномощени от него длъжностни лица съобразно ведомствената принадлежност на съставителите на актове.

(5) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания, доколкото с този закон не е установен друг ред.

(6) Събраните суми от наложени глоби и имуществени санкции се администрират от Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда".

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „Чужденец" е понятието, определено в чл. 2, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България.

2. „Работник - чужденец от трета държава" е гражданин на трета държава, на когото е разрешено да пребивава и работи на територията на Република България като нает от местен работодател лице.

3. „Командирован работник или служител в рамките на предоставяне на услуги" е работник, гражданин на държава - членка на ЕС, или работник - чужденец от трета държава, който в рамките на определен период извършва работа на територията на Република България, определена в трудовия договор с работодател, чието седалище е на територията на друга държава - членка на ЕС, или трета държава.

4. „Лице от български произход" е понятието, определено в § 1, т. 6 от Допълнителните разпоредби на Закона за чужденците в Република България.

5. „Местен работодател" е лице, осъществяващо дейност на територията на Република България, регистрирано по българското законодателство или по законодателството на друга държава - членка на ЕС, на държава - страна по Споразумението за ЕИП, или на Конфедерация Швейцария.

6. „Местно лице, приело на работа командировани работници или служители" е лице, осъществяващо дейност на територията на Република България, регистрирано по българското

законодателство или по законодателството на друга държава - членка на ЕС, на държава - страна по Споразумението за ЕИП, или на Конфедерация Швейцария, което за своята дейност ползва услугите на командирован или изпратен работник или служител от държавите - членки на ЕС, или от трети държави.

7. „Приемащо предприятие” е поделение на предприятието или предприятието, принадлежащо към същата група от предприятия, със седалище или адрес на управление на територията на Република България, в което е преместен работникът - чужденец от трета държава, при вътрешнокорпоративен трансфер.

8. „Група от предприятия” са две или повече свързани предприятия, като: едното предприятие по отношение на другото предприятие пряко или непряко притежава преимуществен дял от записания капитал на второто предприятие; контролира по-голямата част от гласовете, свързани с емитирания от второто предприятие акционерен капитал; има право да назначава повече от половината членове на административния, управителния или надзорния орган на второто предприятие, или предприятията се намират под единното управление на предприятието майка.

9. „Ръководител” е лицето, което заема висша ръководна длъжност и работи под надзора на колективен орган за управление на приемащото предприятие, като:

а) управлява приемащото предприятие или негова административна структура;

б) контролира и упражнява надзор върху работата на друг професионален или управленски персонал или на служители, извършващи контрол;

в) дава препоръки при наемане на работа, прекратяване на трудовото правоотношение, както и за други действия, касаещи правата и задълженията на работниците и служителите.

10. „Сезонен работник” е гражданин на трета държава, който запазва основното си място на пребиваване в трета държава и пребивава законно и временно на територията на Република България, за да извършва работа, която зависи от смяната на сезоните, въз основа на един или повече срочни трудови договори, сключени пряко с работодател, чието седалище е в Република България.

11. „Специалист” е лице, което работи в поделение на предприятието или в предприятие, принадлежащо към същата група от предприятия, със седалище или адрес на управление на територията на Република България и притежава специализирани знания, които са от съществено значение за областите на дейност, техниките или управлението на приемащото предприятие.

12. „Лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер” е всеки гражданин на трета държава, който по време на кандидатстването за издаване на разрешение за пребиваване и

работа на лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер, пребивава извън територията на Република България.

13. „Служител стажант” е лице, което има висше образование и е преместено в приемащото предприятие с цел професионално развитие или обучение в областта на стопанските техники или методи и което получава заплащане за периода на трансфера.

14. „Членове на семейството на български гражданин” са лицата по чл. 2, ал. 6 от Закона за чужденците в Република България.

15. „Членове на семейството на граждани на друга държава - членка на ЕС, на държава - страна по Споразумението за ЕИП, или на Конфедерация Швейцария” са лицата по § 1, т. 1 от Допълнителната разпоредба на Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства.

16. „Членове на семейството на чужденец” са лицата по чл. 2, ал. 3 от Закона за чужденците в Република България.

17. „Незаконно пребиваващ чужденец” е понятието, определено в § 1, т. 3б от Допълнителните разпоредби на Закона за чужденците в Република България.

18. „Регулирана професия” е професията по смисъла на § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на Закона за признаване на професионални квалификации.

19. „Висококвалифицирана заетост” е наемане на работа на лице, което притежава необходимата за съответната работа компетентност - придобито висше образование, което се удостоверява с диплома, удостоверение или друг документ, издаден от компетентен орган след обучение с продължителност, не по-малка от три години, проведено от образователна институция, призната като висше училище от съответната държава.

20. „Вътрешнокорпоративен трансфер” е временно преместване с цел работа или обучение на работник - чужденец от трета държава, от предприятие със седалище или адрес на управление извън територията на Република България, с което чужденецът има сключен трудов договор, в поделение на предприятието или в предприятие, принадлежащо към същата група от предприятия, със седалище или адрес на управление на територията на Република България.

21. „Сезонна работа” е всяка работа, която зависи от смяната на сезоните и е свързана с определено време на годината посредством повтарящо се събитие или поредица от събития, свързани със сезонни условия, при които необходимостта от работна ръка е значително по-голяма, отколкото при обикновени текущи работи.

22. „Незаконно наемане на работа на чужденец” е наемането на работа на незаконно пребиваващ чужденец на територията на Република България, както и наемането или приемането на чужденец без съответното разрешение или регистрация от Агенцията по заетостта.

23. „Повторно нарушение“ е когато нарушението е извършено в едногодишен срок от влизане в сила на наказателното постановление, с което нарушителят е наказан за нарушение от същия вид.

24. „Единна процедура за кандидатстване” е процедурата, определена в § 1, т. 1е от Допълнителните разпоредби на Закона за чужденците в Република България.

25. „Единно разрешение за пребиваване и работа” е документът, определен в § 1, т. 1д от Допълнителните разпоредби на Закона за чужденците в Република България, издаден на работник - чужденец от трета държава, при спазването на единната процедура за кандидатстване.

26. „Синя карта на ЕС” е документът, определен в § 1, т. 1г от Допълнителните разпоредби на Закона за чужденците в Република България, издаден на работник - чужденец от трета държава, при спазването на единната процедура за кандидатстване.

27. „Разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер” е документът, определен в § 1, т. 1ж от Допълнителните разпоредби на Закона за чужденците в Република България, издаден на работник - чужденец от трета държава, при спазването на единната процедура за кандидатстване.

28. „Разрешение за мобилност при вътрешнокорпоративен трансфер” е документът, определен в § 1, т. 1з от Допълнителните разпоредби на Закона за чужденците в Република България, издаден на работник - чужденец от трета държава.

29. „Разрешение за сезонен работник” е документът, определен в § 1, т. 1и от Допълнителните разпоредби на Закона за чужденците в Република България, издаден на работник - чужденец от трета държава, при спазването на единната процедура за кандидатстване.

30. „Разрешение за сезонна заетост” са документите по чл. 24к и 24л от Закона за чужденците в Република България, с които се разрешава извършването на работа от сезонен работник.

31. „Първа държава членка” е държавата членка по смисъла на § 1, т. 1б от Допълнителните разпоредби на Закона за чужденците в Република България.

32. „Втора държава членка” е държавата членка по смисъла на § 1, т. 1в от Допълнителните разпоредби на Закона за чужденците в Република България.

§ 2. С този закон се въвеждат изисквания на:

1. Директива 2003/109/ЕО на Съвета от 25 ноември 2003 г. относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни (ОВ, L 16 от 23.01.2004 г.).

2. Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ, L 158 от 30.04.2004 г.).

3. Директива 2004/114/ЕО на Съвета от 13 декември 2004 г. относно условията за прием на граждани на трети страни с цел образование, ученически обмен, безвъзмездно обучение или доброволческа дейност (ОВ, L 375 от 23.12.2004 г.).

4. Директива 2005/71/ЕО на Съвета от 12 октомври 2005 г. относно специфична процедура за прием на граждани от трети страни за целите на провеждане на научноизследователска дейност (ОВ, L 289 от 03.11.2005 г.).

5. Директива 2009/50/ЕО на Съвета от 25 май 2009 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави за целите на висококвалифицирана трудова заетост (ОВ, L 155 от 18.06.2009 г.).

6. Директива 2009/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. за предвиждане на минимални стандарти за санкциите и мерките срещу работодатели на незаконно пребиваващи граждани на трета държава (ОВ, L 168 от 30.06.2009 г.).

7. Директива 2011/98/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно единна процедура за кандидатстване на граждани на трети държави за единно разрешение за пребиваване и работа на територията на държава членка и относно общ набор от права за работници от трети държави, законно пребиваващи в държава членка (ОВ, L 343 от 23.12.2011 г.).

8. Директива 2014/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави с цел заетост като сезонни работници (ОВ, L 94 от 28.03.20014 г.).

9. Директива 2014/54/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно мерки за улесняване на упражняването на правата, предоставени на работниците в

контекста на свободното движение на работници (ОВ, L 128 от 30.04.2014 г.).

10. Директива 2014/66/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави в рамките на вътрешнокорпоративен трансфер (ОВ, L 157 от 27.05.2014 г.).

Преходни и заключителни разпоредби

§ 3. Висящите към влизането в сила на този закон дела пред съдилищата относно наложени санкции от контролните органи по отменени с този закон разпоредби от ЗНЗ се решават по досегашния ред.

§ 4. В Закона за насърчаване на заетостта (обн., ДВ, бр. 112 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 54 и 120 от 2002 г., бр. 26, 86 и 114 от 2003 г., бр. 52 и 81 от 2004 г., бр. 27 и 38 от 2005 г., бр. 18, 30, 33 и 48 от 2006 г., бр. 46 от 2007 г., бр. 26, 89 и 109 от 2008 г., бр. 10, 32, 41 и 74 от 2009 г., бр. 49, 59, 85 и 100 от 2010 г., бр. 9 и 43 от 2011 г., бр. 7 от 2012 г., бр. 15, 68 и 70 от 2013 г., бр. 54 и 61 от 2014 г. и бр. 54 и 79 от 2015 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 1 т. 4 и 5 се отменят.

2. Глава осма „Работа на български граждани в други държави и на чуждестранни граждани в Република България” с чл. 67-74д се отменя.

3. В чл. 76, ал. 2 думите „местните лица, приели на работа командировани работници и служители от държавите - членки на Европейския съюз, или командировани работници и служители от трети държави” и запетаята след тях се заличават.

4. В чл. 78, ал. 1, т. 1 думите „на местните лица, приели на работа командировани работници и служители от държавите - членки на Европейския съюз, или командировани работници и служители от трети държави” и запетаята след тях се заличават.

5. Членове 78а и 78б се отменят.

6. В чл. 79, ал. 2 думите „на местно лице, приело на работа командировани работници и служители от държавите - членки на Европейския съюз, или командировани работници и служители от трети държави” и запетаята след тях се заличават.

7. Членове 82 и 82а се отменят.

8. В § 1 от Допълнителните разпоредби т. 14, 14а, 27а, 33 и т. 36-38 се отменят.

§ 5. В Закона за чужденците в Република България (обн., ДВ,

бр. 153 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 37 и 103 от 2003 г., бр. 37 и 70 от 2004 г., бр. 11, 63 и 88 от 2005 г., бр. 30 и 82 от 2006 г., бр. 11, 29, 52, 63 и 109 от 2007 г., бр. 13, 26, 28 и 69 от 2008 г., бр. 12, 32, 36, 74, 82, 93 и 103 от 2009 г., бр. 73 от 2010 г., бр. 9 и 43 от 2011 г., бр. 21 и 44 от 2012 г., бр. 16, 23, 52, 68, 70 и 108 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г. и бр. 14, 79 и 80 от 2015 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 24, ал. 1:

а) в т. 1 накрая се добавят думите „по реда на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност”;

б) в т. 15 накрая се добавя „и по реда на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност”;

в) точка 16 се изменя така:

„16. желаят да извършват дейност с нестопанска цел след разрешение от Министерството на правосъдието при условия и по ред, определени с наредба на министъра на правосъдието, съгласувано с министъра на вътрешните работи и с председателя на Държавна агенция „Национална сигурност" или са получили положително становище от дирекция „Вероизповедания“ на Министерския съвет по реда на Закона за вероизповеданията – в качеството им на чуждестранни религиозни служители, поканени от централните ръководства на регистрираните вероизповедания.”

2. Член 24а се изменя така:

„Чл. 24а. (1) Разрешение за продължително пребиваване или виза за дългосрочно пребиваване могат да получат чужденци, които желаят да извършват дейност на свободна практика и отговарят на условията за получаване на разрешение за извършване на дейност на свободна практика по смисъла на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност.

(2) За издаването на документите по ал. 1 се представят пред дипломатическите и консулските представителства, съответно пред службите за административен контрол на чужденците, следните документи:

1. заявление по образец;

2. разрешение за извършване на дейност на свободна практика, издадено от органите на Министерството на труда и социалната политика.

(3) Не се издава виза за дългосрочно пребиваване с цел извършване на дейност на свободна практика на чужденец в случаите по чл. 24, ал. 1, т. 1-13 и т. 16-20.”

3. В чл. 24и, ал. 1 думите „разрешение за работа по смисъла на Закона за насърчаване на заетостта” се заменят с

„достъп до пазара на труда по смисъла на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност”.

4. Създават се чл. 24к и 24л:

„Чл. 24к. (1) Разрешение за сезонен работник с право на продължително пребиваване могат да получат чужденци, които отговарят на условията за достъп до пазара на труда по смисъла на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност и които притежават виза по чл. 15, ал. 1.

(2) Разрешението по ал. 1 се издава след решение на органите на Министерството на труда и социалната политика за срока на трудовия договор, но не по-малко от 90 дни и не-повече от девет месеца. Посоченият срок може да бъде удължен еднократно след решение на органите на Министерството на труда и социалната политика.

(3) Разрешението по ал. 1 се издава при прилагане на единна процедура за кандидатстване и по ред, определен с правилника за прилагане на този закон.

(4) Разрешението по ал. 1 се дава по ускорена процедура за кандидати, които поне веднъж са работили на територията на Република България като сезонни работници през последните пет години.

(5) На притежателя на решение от органите на Министерството на труда и социалната политика по ал. 2 се издава разрешение за пребиваване на сезонен работник съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни (ОВ, L 157 от 15.06.2002 г.), като в полето „тип разрешение" се отбелязва „сезонен работник".

(6) Притежателят на разрешение по ал. 1 има право да бъде информиран за произтичащите от разрешението права.

(7) Когато разрешението по ал. 1 изтича, докато е в ход процедура за продължаване или подновяване, сезонният работник има право да пребивава на територията на Република България, докато бъде взето решение по заявлението, при условие че то е било подадено в рамките на срока на валидност на разрешението по ал. 1 и че не е изтекъл срокът по ал. 2.

Чл. 24л. (1) За извършване на сезонна работа за срок до 90 дни чужденецът трябва да притежава валидна виза за целите на сезонна работа, когато такава се изисква, и заетостта да е регистрирана от органите на Министерството на труда и социалната политика по реда на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност и правилника за неговото прилагане.

(2) Регистрацията на заетостта по ал. 1 се извършва и когато чужденецът е освободен от изискването за виза в съответствие с Приложение II от Регламент (ЕО) № 539/2001 на Съвета за

определяне на третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници на държавите членки, както и тези, чиито граждани се освободени от това изискване (ОВ, L 81 от 21.03.2001 г.).

5. В чл. 25 се създава ал. 5:

„(5) На малолетните деца, родени на територията на Република България, кандидатстващи за получаване право на продължително и постоянно пребиваване, не се изисква виза по чл. 15, ал. 1.“

6. В чл. 26, ал. 2 след думите „24и” се поставя запетая и се добавя „24к“ и след думите „33м“ се поставя запетая и се добавя „33п и 33т“.

7. Член 33 се отменя.

8. В чл. 33к, ал. 1 думите „Закона за насърчаване на заетостта” се заменят със „Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност”.

9. Създава се глава трета „в" с чл. 33п-33т:

„Глава трета „в"

ПРЕБИВАВАНЕ НА ГРАЖДАНИ НА ТРЕТИ СТРАНИ ЗА ЦЕЛИТЕ НА ВЪТРЕШНОКОРПОРАТИВНИЯ ТРАНСФЕР

Чл. 33п. (1) Разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер, с право на продължително пребиваване могат да получат чужденци, които отговарят на условията за достъп до пазара на труда по смисъла на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност и които притежават виза по чл. 15, ал. 1.

(2) Разрешението по ал. 1 се издава след решение на органите на Министерството на труда и социалната политика за срок една година, като се подновява при наличие на основания за преиздаването му. В случай че срокът на трудовия договор е по-малък от една година, разрешението се издава за срока на продължителността на договора.

(3) Разрешението по ал. 1 се издава при прилагане на единна процедура за кандидатстване и по ред, определен с правилника за прилагане на този закон.

(4) Дирекция „Миграция“ уведомява заявителя писмено за разрешението по ал. 1 не по-късно от 14 дни от датата на подаването му.

(5) Когато валидността на разрешението по ал. 1 изтече по време на процедурата за подновяване, той има право да пребивава на територията на Република България до вземане на решение по заявлението.

(6) На притежателя на разрешението по ал. 1 се издава разрешение за пребиваване съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети

страни, като в полето „тип разрешение" се отбелязва „вътрешнокорпоративен трансфер".

Чл. 33р. (1) Членовете на семейството на притежателя на разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер, могат да получат разрешение за продължително пребиваване със срок на валидност, съответен на срока на пребиваване на притежателя на разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер. За издаване на разрешение за пребиваване на членовете на семейството следва да бъдат изпълнени изискванията на чл. 24, ал. 2.

(2) Разрешението по ал. 1 се издава по процедура за кандидатстване и по ред, определен с правилника за прилагане на този закон.

Чл. 33с. Притежател на разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер, издадено от първа държава членка, има право на престой на територията на Република България като втора държава членка за срок 90 дни в рамките на всеки период от 180 дни за всяка държава членка.

Чл. 33т. (1) Притежател на разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер, издадено от първа държава членка, има право на престой за повече от 90 дни на територията на Република България като втора държава членка, ако отговаря на условията за достъп до пазара на труда по смисъла на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност.

(2) На притежател на разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер, се издава разрешение за пребиваване съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни, като в полето „забележка" се отбелязва „мобилност при вътрешнокорпоративен трансфер”.

(3) Министерството на вътрешните работи информира компетентните органи на първата държава членка, когато издава разрешение за дългосрочна мобилност.

(4) Първата държава членка информира Министерството на вътрешните работи на Република България, когато отнеме разрешение на лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер.

(5) Приемащото предприятие информира дирекция „Миграция“ и Агенцията по заетостта за евентуални промени, засягащи условията, въз основа на които е била разрешена мобилността, когато Република България е втората държава членка.

(6) На притежател на разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер, за когото са налице основанията по чл. 10, ал. 1, т. 1, не се разрешава влизане или престой на територията на Република България.”

10. В чл. 40, ал. 1:

а) в т. 1 след думите „24и” се поставя запетая и се добавя „24к“ и след думите „33м“ се поставя запетая и се добавя „33п и 33т“;

б) в т. 12 след думите „Синя карта на ЕС“ се добавя „или на разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер” и се поставя запетая, а думите „законодателството на Република България” се заменят със „Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност”.

11. В чл. 44а, ал. 4 думите „наредбата по чл. 74, ал. 1 от Закона за насърчаването на заетостта” се заменят със „Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност”.

12. Член 48а се отменя.

13. В чл. 53, ал. 1 думите „и по чл. 33, ал. 2” се заличават.

14. В чл. 57 накрая се добавя „по смисъла на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност”.

15. В § 1 от Допълнителните разпоредби:

а) в т. 1б след думите „на чужденеца“ се добавя „или разрешение на лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер”;

б) създават се т. 1ж-1и:

„1ж. „Разрешение за лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер” е разрешението с обозначение „ICT", което дава право на притежателя да пребивава и да работи на територията на втора държава - членка на Европейския съюз, за целите на вътрешнокорпоративния трансфер.

1з. „Разрешение за мобилност при вътрешнокорпоративен трансфер” е разрешението с обозначение „mobile ICT", което дава право на притежателя да пребивава и да работи на територията на втора държава - членка на Европейския съюз, за целите на вътрешнокорпоративния трансфер.

1и. „Разрешение за сезонен работник” е разрешението с обозначение „сезонен работник", което дава право на притежателя да пребивава и да работи на територията на държава - членка на Европейския съюз, за целите на сезонна работа.“

§ 6. В чл. 29, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците (обн., ДВ, бр. 54 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 31 от 2005 г., бр. 30 от 2006 г., бр. 52 и 109 от 2007 г., бр. 82 от 2009 г., бр. 39 от 2011 г., бр. 15 и 66 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г. и бр. 80 от 2015 г.) думите „до три месеца” се заменят с „до девет месеца”.

§ 7. В чл. 59, ал. 2 от Закона за българските лични документи (обн., ДВ, бр. 93 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 53, 67, 70 и 113 от 1999 г., бр. 108 от 2000 г., бр. 42 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 29 и 63 от 2003 г., бр. 96, 103 и 111 от 2004 г., бр. 43, 71, 86, 88 и 105 от 2005 г., бр.

30, 82 и 105 от 2006 г., бр. 29, 46 и 52 от 2007 г., бр. 66, 88 и 110 от 2008 г., бр. 35, 47, 82 и 102 от 2009 г., бр. 26 и 100 от 2010 г., бр. 9 и 23 от 2011 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2011 г. - бр. 32 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 55 от 2011 г., бр. 21, 42 и 75 от 2012 г., бр. 23 и 70 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г. и бр. 14, 79 и 80 от 2015 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 2 накрая се поставя запетая и се добавя „но за не повече от пет години”.

2. Създава се т. 2а:

„2а. разрешение за пребиваване на постоянно пребиваващ член на семейство на български гражданин с отбелязване на „член на семейство на български гражданин“ - издава се от органите на Министерството на вътрешните работи за срок в зависимост от валидността на националния документ за самоличност, с който лицето е влязло в Република България, но за не повече от пет години; документът се издава на лица, получили право на постоянно пребиваване на основание чл. 25, ал. 1, т. 11 от Закона за чужденците в Република България;”.

3. Създават се т. 7б-7г:

„7б. разрешение за сезонен работник - издава се от органите на Министерството на вътрешните работи съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002, като в полето „тип разрешение" се отбелязва „сезонен работник", а в полето „забележка" се отбелязва условието за достъп до пазара на труда;

7в. разрешение за вътрешнокорпоративен трансфер - издава се от органите на Министерството на вътрешните работи съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002, като в полето „тип разрешение" се отбелязва „ICT - вътрешнокорпоративен трансфер";

7г. разрешение за мобилност при вътрешнокорпоративен трансфер - издава се от органите на Министерството на вътрешните работи съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002, като в полето „тип разрешение" се отбелязва „mobile ICT - мобилност при ВКТ", а в полето „забележка" се отбелязва условието за достъп до пазара на труда;”.

§ 8. Законът влиза в сила от 21 май 2016 г. с изключение на раздел VIII от глава втора, който влиза в сила от 1 януари 2017 г.

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на ……..…... 2015 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(Цецка Цачева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за трудовата миграция и трудовата мобилност

Проектът на Закон за трудовата миграция и трудовата мобилност (ЗТМТМ) има за цел на първо място да хармонизира българското законодателство в областта на свободното движение на работници и заетостта на чужденци - граждани на трети държави, на територията на Република България с Директива 2014/54/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно мерки за улесняване на упражняването на правата, предоставени на работниците в контекста на свободното движение на работници, с Директива 2014/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно условията за влизане и престой на граждани на трети държави с цел заетост като сезонни работници и с Директива 2014/66/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г., относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави в рамките на вътрешнокорпоративен трансфер.

Ролята на тези актове е да осигурят правна сигурност както на желаещите да работят в рамките на Европейския съюз (ЕС) граждани на трети държави, така и за пазара на труда на приемащите държави членки. Директивите са насочени и към гарантиране в пълен обем на равнопоставеността в областта на мобилността за всички европейски работници. Крайният срок за въвеждане и нотифициране на директивите в националните законодателства на държавите членки изтича в средата на първата половина на 2016 г., като най-ранният срок е 21 май 2016 г.

В общите разпоредби на проекта на ЗТМТМ изрично е определен неговият обхват, изключена е възможността за прилагане на всички конституционно признати форми на дискриминация и са определени условията, при които се формулира националната политика в областта на свободното движение на работници в ЕС и по отношение на достъпа до българския пазар на труда на чужденци, включително за извършване на дейност на свободна практика на територията на Република България.

Всеки един от разделите в глава „Трудова миграция от трети държави" от проектозакона въвежда специфични процедури за предоставяне на право на достъп на работници - чужденци от трети държави, до българския пазар на труда, напълно отговарящи на предмета и персоналния обхват на горепосочените директиви и на преместваната - с цел кодифициране на материята в този законопроект - глава осма от Закона за насърчаване на заетостта. Подчертани са ролята, правата и задълженията на

всяка една от заинтересованите страни в процеса по кандидатстване, получаване на решение на Агенцията по заетостта (АЗ) и издаване на съответния тип разрешение за пребиваване и работа от органите на Министерството на вътрешните работи по единна процедура. Отделни раздели са посветени и на националните разрешения за получаване на достъп до българския пазар на труда, включително за извършване на дейност на свободна практика, издавани от изпълнителния директор на АЗ по образец, утвърден от министъра на труда и социалната политика.

Отделна глава от законопроекта е посветена на равното третиране на работниците - чужденци от ЕС, с българските граждани, както и от трети държави по отношение на основен набор от права, касаещ професионалната им реализация и социалния и икономическия им живот в Република България. Това се налага с оглед на все по-нарастващото значение на достъпа до социални права в достиженията на европейското право като средство за привличане на работници и служители от трети държави на територията на ЕС, от които има недостиг на европейския пазар на труда, в частност на висококвалифицирани, и по линия на вътрешнокорпоративен трансфер, както и за сезонна заетост.

Глава четвърта от законопроекта е посветена на въпросите на свободното движение на работници в ЕС. Разпоредбите са в синхрон с Регламент (ЕС) № 2011/492 и с Директива 2014/54/ЕС и въвеждат отделни нейни норми (както и с други по-стари директиви), като основната цел е осигуряване на достатъчно гаранции за защита на правата на работещите на територията на Република България граждани на други държави - членки на ЕС, на Европейското икономическо пространство, и на Конфедерация Швейцария, както и на членовете на техните семейства.

Проектът на ЗТМТМ цели да осигури и правна закрила на българските граждани, упражняващи трудова заетост на територията на трети държави. За целта е предвидена самостоятелна глава „Двустранно регулиране на заетостта с трети държави", където са предвидени разпоредби, осигуряващи обем от задължения за лицата, с чието съдействие и посредничество български граждани работят в трети държави. Освен това е урегулиран и редът за сключване на двустранни споразумения с трети държави в областта на заетостта, което дава допълнителна възможност за посрещане на нуждите на пазара на труда и съответно възможност за професионална реализация на български граждани в трети държави.

За подобряване и насърчаване на сътрудничеството на Министерството на труда и социалната политика с публичните власти на други държави в областта на трудовите и осигурителните отношения проектът на ЗТМТМ доразвива съществуващата към момента нормативна уредба, касаеща поддържането и развиването на мрежа от служби по трудови и

социални въпроси в съответни задгранични представителства на Република България.

Съществено място в проекта на ЗТМТМ е посветено и на контрола по спазването на българското законодателство в областта на трудовата миграция и трудовата мобилност. Водеща роля при осъществяване на контрола е възложена на министъра на труда и социалната политика, а специализираната контролна дейност се осъществява от Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда" към него. Подробно са разписани правата и задълженията както на контролните органи, така и на работодателите, работниците и служителите и на техните организации при осъществяване на контролната дейност. В глава девета „Контрол" са предвидени и принудителните административни мерки, които Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда" може да прилага.

В глава десета са определени случаите, в които по силата на този закон се носи административнонаказателната отговорност, както и видът на административното наказание, което се налага за съответното нарушение.

От друга страна, със законопроекта се прави кодификация на действащата нормативна уредба в областта на трудовата миграция и трудовата мобилност, която е разпокъсана в различни по характер нормативни актове. Към настоящия момент като основен законов инструмент за въвеждане на достиженията на европейското право в областта на трудовата миграция и свободното движение на работници в националното законодателство се прилага Законът за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) и неговите подзаконови актове. Последното изменение и допълнение на ЗНЗ в тази област беше направено през 2013 г., с което в националното законодателство бяха въведени разпоредби на Директива 2011/98/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно единна процедура за кандидатстване на граждани на трети държави за единно разрешение за пребиваване и работа на територията на държава членка (ДВ, бр. 70 от 2013 г.). А с предходното изменение и допълнение през 2011 г. се въведоха разпоредби от още две директиви – Директива 2009/50/ЕО на Съвета от 25 май 2009 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави за целите на висококвалифицирана трудова заетост и Директива 2009/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. за предвиждане на минимални стандарти за санкциите и мерките срещу работодатели на незаконно пребиваващи граждани на трета държава (ДВ, бр. 43 от 2011 г.).

Предвид нарастващия обем разпоредби в областта на законната миграция и свободното движение на работници ЗНЗ все повече се запълва с норми, които нямат характера на насърчителни мерки за заетост на българския пазар на труда, а дори напротив - са чисто санкционни разпоредби. Проектът на Закон за трудовата миграция и трудовата мобилност е удачен вариант за справяне с този проблем. Целта е в отделен нормативен акт цялостно да бъдат уредени обществените отношения, свързани със законната трудова миграция и трудовата

мобилност, и в който да бъде пренесена съответната част от сега действащия ЗНЗ и подзаконови актове към него, доразвиващи отделни негови разпоредби, и да бъдат въведени последващите нови актове на ЕС.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)